

Beslut och föreskrifter samt fastställande av skötselplan för naturreservatet Segersgårde i Västerviks kommun i Kalmar län

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken (SFS 1998:808) och 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (SFS 1998:1252) om nya föreskrifter samt fastställer ny skötselplan för det befintliga naturreservatet Segersgårde. Reservatet avgränsas enligt bifogade kartor, bilagor 2a och 2b.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Segersgårde
Län:	Kalmar
Kommun:	Västervik
Församling/socken:	Gamleby
Topografisk karta:	7G SO
Ekonomisk karta:	7G 3i, 7G2i
Naturgeografisk region:	Sörmlands och norra Götalands skärgårdar
Kulturgeografisk region:	Östra Götalands Mellanbygder
Fastigheter och ägarkategori:	Segersgårde 1:1, 1:7, 1:8, 2:1, Värnvik 1:8. Enskild ägo.
Areal:	547,8 ha
Landareal:	221,5 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Kalmar län

2013-04-02

511-2771-11P

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Segersgårde är att bevara ett mosaiklandskap med de värdefulla livsmiljöerna hållmarker, naturskogsartad barrskog, betad skog och naturbetesmarker med värdefulla ädellövträd, holmar och skär, tångsamhällen, mjukbottnar och hårbottnar med tillhörande naturvärdeskvaliteter i form av strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Friluftsliv som inte står i strid med reservatets syfte och föreskrifter ska kunna bedrivas inom reservatet, samtidigt som besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska arter och livsmiljöer.

Syftet uppnås i huvudsak genom fri utveckling av naturskogsartad barrskog, friställning av grov ek i produktionsskog, betad skog, betesmarker och åkerholmar, betesdrift, viss gallring och röjning samt hamling i betesmarker och betad skog. Lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Segersgårde avsattes som naturreservat 1965. I beslutet sägs bland annat följande: ”Inom området finns två av Västervikstraktens märkligaste geologiska bildningar av betydande vetenskapligt värde, nämligen kvartsitbergen Örnberget och Fruberget. Ur botanisk och växtgeografisk synpunkt är särskilt Fruberget och dess omgivning av intresse. Vegetationen på bergets sluttningar utgör rester av en svunnen brukningskultur, i vilken hamling och betning ingick. Floran är inom hela området synnerligen art- och individrik. Åtskilliga växter är sällsynta såväl i trakten som i dess helhet. Utmärkande för vegetationen i övrigt är särskilt de täta bestånden av ädellövträd och rikedomerna på snår av olika slag. Segersgårde representerar överhuvud en naturmiljö av omistlig karaktär. Örnberget och Fruberget har redan länge varit naturliga utflyktsmål. Utsikten därifrån över bygd och skärgård är hänförande.” I beslutet sägs även att: ”Dessutom har områdets betydelse för allmänhetens friluftsliv framhållits.”

Vid reservatsbildningen 1965 utgick ingen inträngsersättning för skydd av skogsmarken. Enligt föreskrifter och skötselplan fanns därför inga inskränkningar i skogsbruket utöver skogsvårdslagens hänsynsregler. Därmed var reservatsbestämmelserna otillräckliga för att säkra naturvärden knutna till skogsmarken. I syfte att säkerställa reservatets skogliga värden inleddes därför ersättningsförhandlingar för delar av skogsmarken. Arbete med att revidera reservatsbeslut och skötselplan inleddes 2011.

Reservatet är Natura 2000-område med beteckningen SE0330131 samt ingår i riksintresse för naturvärden (H2 Västerviks och Oskarshamns skärgårdar), friluftslivet (F2 norra Smålands skärgård, Västerviks och Oskarshamns kommuner), kulturmiljövärden (Gamleby-Lofta) samt för yrkesfisket (28 Kvädö, Västerviks och Misterhults skärgårdar). Segersgårde har i länets naturvårdsprogram bedömts ha naturvärdesklass 1 (högsta naturvärde).

2013-04-02

511-2771-11P

Länsstyrelsen bedömer att synnerliga skäl föreligger för att utesluta fastigheten Segersgårde s:1 med småbåtshamnen Rätö brygga och angränsande mark- och vattenområde ur reservatet. Fastigheten domineras helt av en privat småbåtshamn för ägare till fastigheter på ön Lilla Rätö, ett par kilometer nordost om hamnen, och saknar därför i allt väsentligt värden för naturvården och för reservatets besökare.

Naturreseptatet bidrar till uppfyllande av de regionala delmålen för miljökvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap samt Ett rikt djur- och växtliv.

Områdets värden kan påverkas negativt av upphörd hävd av naturbetesmarkerna, olika exploateringsföretag samt inom vissa delar av avverkning och andra skogliga åtgärder. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas som naturreseptat.

Länsstyrelsen bedömer att förordnande om naturreseptat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap. miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreseptat dels att de föreskrifter som ska gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Med undantag för föreskrifterna A 15 och A 16 som endast gäller inom föreskriftsområde B innebär ändringarna i reservatsbeslutet inga ytterligare inskränkningar i sakägares rätt som föranleder att fråga om inträngsersättning enligt 31 kap miljöbalken initieras.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadmässiga och andra konsekvenser för allmänhetens friluftsliv att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning av regelgivningen.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats.
3. Anlägga hamn eller brygga.

2013-04-02

511-2771-11P

4. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
5. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning eller dra fram ledning eller rör i vattnet eller på botten.
6. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets eller skogsbrukets behov.
7. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov eller uppföra vägbom på befintlig väg som är tillgänglig för allmänheten (Värnviksvägen).
8. Bedriva täkt av något slag.
9. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra, påla, utfylla eller tippa.
10. Dika.
11. Tillföra växtnäringsämne (exempelvis stallgödsel, handelsgödsel, rötslam) jordförbättringsmedel eller kalk annat än på mark som i skötselplanen redovisas som åker.
12. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel annat än på mark som i skötselplanen redovisas som åker.
13. Införa växt- eller djurart.
14. Anlägga fiskodling eller odling av andra växt- eller djurarter i vattenområdet.
15. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd inom föreskriftsområde B enligt bifogad karta.
16. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle inom föreskriftsområde B enligt bifogad karta.

Det är vidare förbjudet att utan Länssstyrelsens tillstånd:

17. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, konstföremål eller liknande anordning eller göra inskrift.
18. Utföra rensning av befintliga diken för att bibehålla vattnets djup eller läge.
19. Plantera eller så träd eller buskar annat än efter avverkning som Länssstyrelsen meddelat tillstånd till.
20. Använda området för tävlings- eller övningsändamål.
21. Upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.
22. Bredda befintlig väg.

2013-04-02

511-2771-11P

23. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd inom föreskriftsområde A enligt bifogad karta.
24. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle inom föreskriftsområde A enligt bifogad karta.

Föreskrifterna under A gäller inte på tomt eller gårdsplan i anslutning till befintlig bostads- eller ekonomibyggnad.

Föreskrifterna under A gäller inte vid drift och underhåll av allmän och enskild väg med tillhörande vägområde.

Utan hinder av föreskriften A18 får befintliga diken på åkermark rensas för att bibehålla vattnets djup eller läge.

Föreskrifterna A15, 16, 23 och 24 utgör inte hinder för att träd som fallit eller hotar falla ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, stängsel, fornlämningar, kulturlämningar, tomtmarker, åker-, betes- eller slåttermarker får upparbetas och flyttas. Träd som härrör från föreskriftsområde B skall flyttas tillbaka och läggas inom föreskriftsområde B. Samråd ska om möjligt ske med Länsstyrelsen innan åtgärd utförs.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för underhåll av befintliga ledningar samt underhållsröjning av befintliga ledningsgator enligt gällande ledningsrätt. Befintlig luftledning får längs samma sträcka ersättas med markkabel.

B. Förpliktelser enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Utförande och underhåll av tillfartsvägar, parkeringsplatser, vandringsleder, rastplatser, sanitära anläggningar, informationstavlor och andra liknande anläggningar eller anordningar.
3. Gallring, röjning, avverkning, naturvårdsbränning, ängsbruk, betesdrift, uppsättning och underhåll av stängsel eller annan skötselåtgärd i syfte att bevara och utveckla naturmiljön och den biologiska mångfalden.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skyddsåtgärder som Länsstyrelsen finner nödvändiga mot skadeorganismer.

2013-04-02

511-2771-11P

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Under tiden 1 april – 10 juli ankra invid, angöra eller landstiga på Bergholmen Rödsjär, Hällarna och Jungfruholmen.
2. Framföra motorfordon annat än på allmän väg samt enskild väg till Värnvik.
3. Parkera motorfordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisade vägar och platser.
4. Framföra svävare, hydrokopter, vattenskoter eller liknande farkost.
5. Tälta eller övernatta i husbil eller husvagn.
6. Klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet.
7. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
8. Göra upp eld.
9. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
10. Gräva eller dra upp kärlväxter.
11. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Det är förbjudet att utan samråd med Länssstyrelsen:

12. Utföra insamling, undersökning eller forskning.

Föreskrifterna under C gäller ej ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för brådsökande yrkesutövning av personal vid räddningstjänst, polis- eller tullpersonal, personal vid kustbevakningen, sjukvårdspersonal eller veterinär eller i andra jämförbara, trängande fall.

Föreskriften C1 gäller ej statlig eller kommunal tjänsteman i tjänsteärende samt utgör ej heller hinder för inrättande av fyrar och andra säkerhetsanordningar för sjöfarten.

2013-04-02

511-2771-11P

Föreskrifterna i A och C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan.

Fastighetsägaren ska informeras om planerade skötselåtgärder, undersökningar samt beslutade dispenser och tillstånd enligt föreskrifterna.

Artobservationer av rödlistade arter från sådan verksamhet som bedrivs enligt C 12 ska dokumenteras och rapporteras via www.artportalen.se eller till Länssstyrelsen.

Upplysningar

Förvaltaren får använda befintliga vägar inom och till reservatet i den utsträckning som behövs för reservatets vård och förvaltning.

Länssstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl.a. 7 kap. 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länssstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länssstyrelsen.

Ärendets beredning

Segersgårde avsattes som naturreservat 1965. Vid reservatsbildningen utgick dock ingen intrångsersättning för skydd av skogsmarken. 2007 genomfördes basinventeringen av Natura 2000-områden i Segersgårde naturreservat, varvid ett antal skogsbestånd upptagna som habitat enligt EU:s art- och habitatdirektiv avgränsades i anslutning till Fruberget och Örnberget. En förutsättning för bibehållen gynnsam bevarandestatus i dessa skogsbestånd är att skogsbruk inte bedrivs. Diskussioner om marklösen togs därför upp med markägarna samt med Frödinge Sågverk AB som förvärvat en rotpost vid Örnberget.

Länssstyrelsen ansåg det nödvändigt att revidera reservatsbeslutet så att föreskriftsområden med förbud mot skogsbruk inrättas i anslutning till Örnberget och Fruberget. Länssstyrelsen bedömde även att särskilda skäl förelåg för att utesluta fastigheten Segersgårde s:1 med småbåtshamnen Rätö brygga och angränsande mark- och vattenområde ur reservatet. Det ansågs vidare angeläget att revidera skötselplanen.

Ett förslag till beslut och skötselplan har utarbetats.

Lantmäteriet har utfört en fastighetsrättslig utredning och upprättat sakägarförteckning.

2013-04-02

511-2771-11P

Berörda markägare har informerats vid flera möten.

Samtliga sakägare har med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att yttra sig över förslaget. Synpunkter har inkommit från

Värderingsbyrån har på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört värdering av fastigheterna. Söllscher Lantmäterikonsult har sedan förhandlat med berörda markägare och Frödinge Sågverk AB. Fastighetsägarna har träffat överenskommelse med Frödinge Sågverk AB om återköp av ovan nämnda rotpost. Länsstyrelsen har träffat uppgörelse om inträngsersättning med ägare till fastigheterna Segersgårde 1:1 och 2:1 samt Värnvik 1:8.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Västerviks kommun, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Trafikverket, Lantmäterimyndigheten i Kalmar län, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Naturskyddsföreningen i Tjust, Östra Smålands Ornitologiska Förening, Tjust fågelklubb, Smålands flora, Föreningen SydostEntomologerna, Gamleby Hembygdsförening, Smålandskustens skärgårdsförening, E.ON Elnät Sverige AB, TeliaSonera Skanova Access AB, Jägarförbundet Kalmar Län, Frödinge Sågverk AB samt Värnvik Säteri.

Yttranden har inkommit från Västerviks kommun, Skogsstyrelsen, E.ON Elnät Sverige AB samt TeliaSonera Skanova Access AB.

Yttranden från sakägare och remissinstanser finns sammanfattade och kommenterade i bilaga 4.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 5.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

2013-04-02

511-2771-11P

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Stefan Carlsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även Karin Bergman vid miljö- och naturavdelningen, Brita Fahlström vid naturvårdsenheten, Kicki Ringdahl vid miljöenheten, Jannica Jonsson vid lantbruksenheten, Lise-Lotte Norström vid rättsenheten samt Anders Kjellberg och Patrick Isendahl vid naturskyddsenheten deltagit, den sistnämnde föredragande.

Stefan Carlsson

Patrick Isendahl

Bilagor

- 1 Översiktskarta
- 2a Beslutskarta skala 1:15 000
- 2b Beslutskarta, detalj skala 1:7 500
- 3 Sakägarförteckning
- 4 Sammanställning av remissyttranden
- 5 Hur man överklagar
- 6 Skötselplan
 - 6.1 Skötselplanekarta
 - 6.2 Karta över kulturhistoriska lämningar

Sändlista

Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

10 (10)

2013-04-02

511-2771-11P